

MIČÍCÍ ABRAHAMŮV BŮH

Kázání ze soboty 8.října 2011– Radomír Jonczy

Abram, starý a vážený patriarcha jednoho významného beduínského kmene, se vyspal s mladou Hagar, služkou své manželky Sáráj. Podrobně celou událost popisuje patnáctá kapitola knihy Genesis. Po zběžném přečtení záznamu této události, my křesťané obvykle dospíváme k závěru, že Abram mravně pochybil. O mravnosti však tady vůbec není řeč. Způsob použití služby jako náhradního organismu k početí a odnošení dítěte byl v té době zcela legitimní.

Problém byl někde jinde. Abram podlehl pokušení netrpělivé víry. Bůh mu přislíbil syna a ani po jedenácti letech se žádný zázrak nestal. Neplodná Sáráj proto přišla s návrhem Pánu Bohu tak trochu pomoci. Prostě, Abrame přičiň se a Pán Bůh ti pomůže.

Lidsky pochopitelné, z hlediska víry faux pas, chyba jako hrom. A za chyby se platí. Taky že důsledky pochybení na sebe nenechají dlouho čekat. Netrpělivá víra nabourá vztahy v Abramově rodině a nakonec zkomplikuje i komunikaci mezi Abramem a Pánem Bohem. Čtete o tom hned v prvním verši sedmnácté kapitoly. „*Když bylo Abramovi devětadevadesát let, ukázal se mu Hospodin...*“ (Gn 17,1)

I. Nedůvěra v Boha narušuje spojení s ním

Řeknete: Jakápak narušená komunikace? Hospodin se tady přece Abramovi v pohodě zjevuje a bez problémů s ním komunikuje. Dokonce jej znovu ujišťuje o své přízni: „*Mezi sebe a tebe kladu svou smlouvu; převelice tě rozmnožím.*“ Všimli jste si však, kolik je tady Abramovi let? Devadesát devět. A kolik mu bylo, když mu Hagar porodila Izmaele? Osmdesát šest... Počítáte správně, přátelé ☺. Vše nasvědčuje tomu, že na celých dlouhých třináct let po Abramově faux pas s Hagar uvízla komunikace Abrama s Hospodinem na mrtvém bodě.

Pro Abrama muselo být něco podobného hodně deprimující. Komunikace s Bohem udržovala při životě jeho víru, inspirovala jej ke správným životním rozhodnutím, povzbuzovala jej v jeho životních slabostech... A najednou, hrůzo hrůz, ticho a nic než ticho...

Otázkou však zůstává, zda přestal mluvit Hospodin, nebo zda jej Abram už nebyl schopen vnímat. Z událostí zaznamenaných o něco dál ve dvacáté první kapitole vyplývá, že se situace v Abramově rodině po narození Izmaela vůbec neuklidnila. Frustrovaný otec, žárlivá matka, uražená služebná a neposlušný syn. V takové atmosféře lze doopravdy Boží hlas vnímat jen stěží. Jsem přesvědčen o tom, že Hospodin mluvit nepřestal; to jen Abram, poznamenaný důsledky svého pochybení, ztratil schopnost Hospodinovu hlasu naslouchat.

II. Hospodin spojení s člověkem obnovuje

Něco podobného se nám, lidem věřícím, stává dodnes. Co však v takové situaci dělat? Není v lidských silách takový problém vyřešit. Komunikaci s Bohem nejme s to obnovit ani intenzivními modlitbami, ani půstem, ani zbožnými výkony. Ztracené spojení může ve svém milosrdenství obnovit jedině Bůh. Vzpomínáte? *Když bylo Abramovi devětadevadesát let, ukázal se mu Hospodin.*“ A co že mu to vlastně řekl?(Gn 17,1b.-2)

„Ty jsi, Abrame, jaksi pozapomněl, že *jsem Bůh všemohoucí*, že jsem schopen plnit svá zaslíbení i bez tvé aktivity, bez tvé asistence a pomoci? Jsem přece El šadaj, tedy Bůh všemohoucí. Od tebe se očekává jen důvěra, trpělivost a poslušnost. *Chci, abys chodil přede mnou.*“ Když se kniha Genesis zmiňuje o velikánech víry, jako byli Noe a Enoch, zdůrazňuje, že *chodili s Bohem*. Abram je vyzván, aby chodil před Bohem.

Tady mi prosím dovozte malou osobní vsuvku. Moje osmdesátiletá máma dodnes důvěřuje svému, dnes již dávno zesnulému otci natolik, že ho stále bezmezně poslouchá. Vzpomíná na sobotní rodinné procházky, kdy s malým bráškou museli z bezpečnostních důvodů chodit před svými rodiči, aby jim byli neustále na očích. Máma tvrdí, že se dodnes snaží žít tak, aby před pohledem svého otce obstála. Co tomu říkáte, otcové? Záviděníhodné, nemyslíte?“

Jako křesťané máme tendenci si myslet, že musíme chodit před Hospodinem a být bezúhonní proto, aby nám ze zadu nepřiletěl nějaký ten pohlavek. Hebrejista Vladislav Žák však v této souvislosti upozorňuje na to, že překlad hebrejského „*tamím*“ českým slovem „*bezúhonný*“ v kontextu našeho abrahámovského příběhu není zrovna nejvystižnější. To, co tady Hospodin od Abrama vyžaduje, není perfekcionista dokonalost, ale bezmezná důvěra, obdobná té, jakou ke svému zesnulému otci projevuje moje matka.

„A pokud budeš, Abrame, neustále chodit přede mnou a budeš mi jako svému nebeskému Otci zcela oddaný, nikdy nepřestaneš slyšet můj hlas, protože ti budu stále nablízku. Kryji ti záda, synu. Smlouva, kterou jsem s tebou před léty uzavřel, stále platí, je věčná. Já své sliby jen tak neměním. Smlouva, kterou jsem s tebou uzavřel, nezanikne, ani když ty zklameš. Pamatuj však, že věčná zůstává jen v těch, kteří dodržují její základní podmínku – trpělivou důvěru a oddanost.“

Vzpomínáte, co důležitého ještě sdělil Hospodin Abramovi po třinácti letech přerušené komunikace?
(Gn 17,4.5)

III. Selhání odpuštěno, důsledky přetrvávají

Hospodin při té příležitosti přejmenoval Abrama na Abrahama. Co sledoval? Jméno Abram by se volně dalo přeložit jako „vznešený otec“, jméno Abraham zase znamená „otec velkého množství“. „Milý Abrame, ty už nebudeš jen vznešeným otcem jednoho syna a s ním jednoho národa, jak jsme se původně domluvili. Budeš Abrahamem – tedy otcem hlučícího davu pronárodů, který vzejde z Izmaela, syna, ke kterému sis pomohl ty sám, svou vlastní aktivitou, svými vlastními skutky, bez mého přičinění.“

Už jsem ti odpustil a obnovuji s tebou svou smlouvu. To však nic nemění na tom, že si důsledky svého pochybení poneseš už celý život. A s tebou se žel svezou i tví potomci. Hlučící dav, který z vzejde z Izmaela, bude totiž stejně jako Izmael sám, davem nezkrotným.“

Uplynula dlouhá řádka let a Izmael se se zaslíbeným synem narozeným ze Sáráj stále ne a ne domluvit. Je až děsivé, s jakou přesností se ono staré proroctví v dějinách Blízkého východu před našima očima už celá tisíciletí naplňuje. Člověk ten vývoj událostí sleduje a nemůže se neptat: „Pane Bože, skončí to ještě vůbec někdy?“ Skončí, určitě skončí. Řešení, které navrhuje Bible je už vlastně dva tisíce let realizováno. Projekt řešení dlouhodobé krize na Blízkém východě má krycí název Obřízka.
(Gn 17,11-14)

IV. Naděje symbolizovaná znamením obřízky a křtu trvá

Předkožka z obřízky v židovské tradici se už dlouhá tisíciletí hned po slavnostním rituálu obřezání obřadně pohřbívá do písku. Má tím být vyjádřeno, že se každý obřezaný jednotlivec stává součástí národa, který byl Hospodinem pověřen, aby jeho prostřednictvím zemřelo všechno staré. Tento národ se tak měl stát reprezentantem nového vzorového společenství, Bohem stvořeného k lepšímu životu..

Znamení obřízky je pro Izrael stálou připomínkou toho, co jej nakonec může zachránit a vyvést z vleklé krize. Smrt starého, hříšného já symbolizovaná pohřbenou předkožkou a na ní navazující lepší život. Izrael však stále opakuje chybu svého praotce Abrahama. Onu proměnu chce realizovat sám, vlastní aktivitou, vlastními skutky.

Stejnou chybu žel opakuje i další velký pronárod vzešlý z Abrahama, kultický pronárod nás křesťanů. I my jsme potomky otce Abrahama. Na starý židovský rituál obřízky jsme navázali obřadem křtu. „*Byli jsme křtem spolu s Kristem pohřbeni, abychom - jako Kristus byl vzkříšen slavnou mocí svého Otce – i my vstoupili na cestu nového života.* (Řím 6,4) I my chceme křtem vyjádřit své odhodlání zemřít a vstát k novému lepšímu životu.

Teologicky je nám křesťanům jasné, že se z nás nové stvoření nestane, když nás k novému životu s Kristem vzkřísí sám Bůh mocí svého Ducha. Vyznáváme přece dogma o ospravedlnění z víry. Stále v nás však přežívá stará, geneticky daná Abrahamovská úchylnka, usilující o spásu vlastní aktivitou a vlastními skutky.

S bolestí v srdci musím konstatovat, že se tato úchylnka začíná znovu velice silně projevovat i na půdě naší církve, a to na všech jejích úrovních. Modlím se, aby to znovu, jako už vícekrát v naší krátké minulosti, neublížilo nám ani našim potomkům. Abychom se stejně jako kdysi Abram na dlouhá léta nepřipravili o možnost spojení s Bohem. Pane, prosím smiluj se a zachraň svůj lid.

Amen.